

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 9. oktobra 1930.

Telefon št. 2552.

STEV. 118.

Dr. Fran Windischer:

Ceste in gospodarska povzdiga dežele.

Naši kraji se v celoti gospodarsko razvijajo v naprednem pravcu. Kdor hodi po naši deželi in ima priliko primerjati sedanji položaj z onim, ki je bil pred nekaj desetletji, bo hitro izpoznal, da smo prišli naprej, pa bo tudi čutil, da hočemo naprej. Za celo državo je napredek, ki ga vidiš v gospodarstvu in kulturi, največje važnosti. Preko naše dežele navadno prihajajo gostje in opazovalci iz naprednejše tujine, pa je čisto odločilne vrednosti, da dobijo ob prihodu v našo domovino dober vtis. Krivo bi bilo povzdigovati se, ker je mnogo tega, kar je pri nas, še velike dovršitve in dopolnitve potrebno, ali podcenjevati se tudi ne smemo, narobe je treba, da v svojem narodu vzbujamo plemenit ponos in zdravo vzemanost. Želeli bi, da je v naših učiliščih, splošnih in strokovnih, več zmisla za potrebe praktičnega življenja. Danes so prilike težavne in je treba, da se že mladina dobro pripravi in prikuje. Praktično življenje ne plačuje po izpričevalu in po številu šolskih let, marveč po zmožnosti in znanju ter vrednosti dela.

Promet se v naših krajih živo razvija. Osební promet na naših železniških progah je živahen. V vlakih je redno gneča. Velik razmah je zapisati za avtomobilni promet vseh vrst. V razmahu je promet vsakdanje potrebe v stalnih črtah prav tako kakor športni, zabavni in tovarni. Zahteve vseh vrst vozil, osobito pa avtomobilov do prometnih naprav, do cest vseh vrst, so nenavadno številne in velike. V tem pogledu moramo, dasi nismo hvalilci preteklih časov za vsako ceno, ipak žalostnega srca ugotavljati, da se je položaj na naših cestah temeljito poslabšal, objektivno pa pristaviti takoj, da je obremenitev tudi premočno narastla. Kje je naš današnji promet proti prometu l. 1913? Vsestransko vlada prepričanje, da pri tem, kakor je, ne more ostati in da treba v splošnem izboljševati položaj in stanje naših cest ne samo z enkratnim delom, marveč z vztrajno in redno nego. Namenoma naglašamo, da je treba poskrbeti za splošno izboljšanje cest, ki so osnovni predpogoj za promet in za gospodarski napredek. Krivo bi bilo iz teh ali onih vzrokov obračati vso pozornost v prvem redu na kake posebnosti, dočim občestvo cest ne bi bilo zadovoljivo. Ker so ceste tako prepotrebne za vse gospodarske grane in za splošno kulturo v deželi, je treba odločnih mer in tudi ne gre, da bi se zaradi enostranskih pridov popuščalo na škodo celoti. Skrb za ceste terja znatna sredstva. Ta sredstva so deloma splošnega značaja, ali je pravilno, da se skrbi s primernimi prispevki za vzdrževanje cest osobito tudi od strani tistih, ki v prvi vrsti rabijo ceste in takorekoč žive od njih. V tem pogledu je treba stroge pravičnosti in včasih celo brezobzirnosti. Dosežemo pa zadovoljivo stanje samo v primeru, da vodimo enotno cestno politiko v naših krajih, začrtano po potrebah splošnosti in po vidikih splošne potrebe. Tekom letošnjega leta so bile že razne prireditve interesentov, ki so zahtevali izboljšanje položaja, ali sedaj na jesen moramo reči, da se stvari niso tako razvijale, kakor smo si vsi spomnili želeli. Nočemo rekrimirati, pa smatramo, da je nujno potrebno, da pre-

idemo v živahnejši tempo. Pri tej priliki bi bilo ponovno z vsem poudarkom naglasiti potrebo, da se osnuje za banovino poseben cestni svet. Tak cestni svet bi mogel prevzeti na sebe poleg drugih agend tudi tisto delo, ki ga opravljajo v sednji Avstriji organizacije za nego cest. Naše praktično ljudstvo samo vidi koristi, ki jih zanaša industrija v svoje okolje. Tupatam seveda gine krajevna idila, ali v trdi borbi za življenje ne moremo živeti samo v prirodnih parkih. Industrializirana obrtnost je velike važnosti za povzdigo gospodarskega blagostanja v deželi. Prinaša pa seveda tudi senčne strani, ali izrastke in izrodke, ki morejo nastati, se dā preprečevati in odpravljati, ako se merodajna mesta na podlagi obstoječih zakonov in svoje diskrecionarne oblasti znajo pravilno uveljavljati vsakomur nasproti, ki postaja preobjosten in si morda ni v svesti, kaj je dolžan svojemu bližnjemu in zemlji, v kateri se udejstvuje. Ob dobri volji je vse dosežno in mogoče. Krivo pa je, ako se ob vsaki priliki včasih iz malenkostnih lokalnih ali osebnih razlogov zanaša po nepotrebnem nemir v gospo-

darske vrste, pa je zlasti obsodbe vredno, ako gre za kar sestavno gnojo proti posameznim velikim podjetjem ali celim industrijskim panogam. Nerazpoloženje, ki more nastati vsled takih nevšečnih pojavov, je včasih silno slabih in zlih posledic za cele kraje in široke sloje prebivalstva. Veliko podjetje z mnogo tisoč nastavlenci in nameščenci seveda ni dobrotvorna naprava in po svojem bistvu mora iti za zaslužkom. Ali je dejstvo, da prinaša ne samo uslužbencem delo in zaslužek, marveč oživlja cele kraje, pa je lokalno največjega pomena za kmetijstvo in za vse, kar je z njim v zvezi, osobito za trgovino in obrtnije. Cele ure daleč se takoj čuti, ali so prilike v veliki industriji ugodne ali neugodne. Kadar začena gospodarsko mrtvilo, niso prizadeti samo uslužbenci in njihove rodbine, marveč vse gospodarske plati dotičnega kraja, zlasti pa tudi javno gospodarstvo in občinska roka. Nepreglednih in težko ocenljivah zlih posledic je dejstvo, da smo letošnjo spomlad izgubili v Sloveniji kar za 300.000 ton dosedanjih naročil za premog. Koliko zaslužka je s tem odpadlo v Sloveniji in koliko denarja prihaja vsled tega manj med naše kmete, trgovce in obrtnike, si moremo približno naglo izračunati. Zaključek je žalosten.

Tuji kapital v zavarovalni stroki — nepotreben — ker neproduktiven.

V zadnjem času se v naših strokovnih glasilih veliko razpravlja o vlogi tujega kapitala v naši zavarovalni stroki. »Jugoslovenski Lloyd« je o tem vprašanju prinesel zelo zanimiv članek, katerega misli hočemo tukaj v glavnem podati.

Tuje in takozvane nacionalizirane zavarovalne družbe izvozijo veliko kapitala v našo golo škodo. Da ta trditve odgovarja resnici, vzemimo za primer na pol tujo zavarovalno družbo »Sava«, katere bilanco je analiziral ugledni gospodarski časopis »Narodno Blagostanje« z dne 20. septembra t. l. Na podlagi tega je razvidno: 1. da je splošna zavarovalna družba »Sava« v Zagrebu imela lansko leto brez prenosa iz leta 1928. čistega dobička za celih 3.197.675 Din, medtem ko je čisti dobiček leta 1928. znašal 1.791.054 Din. 2. Ta dobiček je dosežen na od 10 milijonov delniške glavnice efektivno vplačanih 4 milijonov dinarjev. Bilanca kaže, da je šele lansko leto bila glavnica povišana od 4 na 6 milijonov dinarjev in to ne z efektivnimi vplačili, ampak s prenosom iz dobička. Rentabilnost »Save« znaša po tej analizi mnogo več kot 50% od vplačane glavnice. Radi tega dobivajo delničarji »Save« poleg »primerne dividende« na svoje delnice za faktično vloženi 40 dinarjev na leto 100 Din. 3. V čem leži tajnost uspeha »Save«, se vprašuje pisec, ki je analiziral bilanco? On sam na to odgovarja, da se ključ uspeha nahaja v vodstvu in zvezah. A glavna zveza »Save« je »Assicurazioni Generali« iz Trsta, ki je v »Savi« udeležena s 40%.

Z neodoljivim, a trpkim humorjem pravi nato člankar »Jugoslovenskega Lloyd«: Naj mi bo dovoljeno izpregovoriti par besed o etimologiji te zavarovalne družbe, ki nosi tako lepo, drago slovensko ime. Tukaj citira Lj. Kosijer-jevo knjigo: Judje v Jugoslaviji in Bolgariji, kjer čitamo na str. 317 sle-

deče: Pod zaščito novih »nacionalnih« institucij in »nacionaliziranih« tujih ustanov nadaljujejo tuji s pomnoženo silo svoje delo tam, kjer so poprej zastali, in zavzemajo danes dominanten položaj v zavarovalni stroki pri nas... Treba je konstatirati, da imate samo dve italijanski družbi, ki jih vodijo Judje, več kot polovico celokupne naše zavarovalne stroke (okrog 60%) v svojih rokah in ogromne vsote — več sto milijonov dinarjev gredo letno preko meje v obliki premijskih vplačil. Največ dobička v državi ima »Sava«, splošna zavarovalna delniška družba v Zagrebu. Ta družba dela v korist Italijanov in italijanskim judom in sicer kot afilijacija »Assicurazioni Generali« (ki istotako dela pri nas, toda njena bilanca poslovanja je nepoznana, ker ni objavljena). Signor Edgard Morpurgo je predsednik »Assicurazioni Generali« in istočasni podpredsednik »Save«.

Na strani 390 omenjene knjige čitamo: Poleg bankarstva se italijanski kapital pojavlja v zavarovalni stroki in drži v svojih rokah glavni zavarovalni posel v Jugoslaviji in Bolgariji in to potom Assicurazioni Generali in Rionione Adriatica ter ene »nacionalne« tvrdke: »Save«, zavarovalne družbe v Zagrebu. — Kakor v bankarstvu tako so tudi v zavarovanju in industriji glavni aktorji italijanske ekspanzije na Balkanu italijanski ekonomski judje. Tri kričeča judovska imena simbolizirajo celo italijansko gospodarsko politiko na Balkanu. To so milanski jud Giuseppe Töplitz, administrator pri Banca Commerciale Italiana, ki se šopiri v bankarski stroki, krščanski jud Edgardo Morpurgo, administrator Assicurazioni Generali, ki se šopiri v zavarovalni stroki, in drugi krščanski jud inžiner Emilio Stock, administrator družbe »Spalato«, ki se šopiri v industrijski ekspanziji... Pisec nato zaključuje: Tega se mora zavedati vsak član slovenske zajednice na Balkanu,

Banovinske in občinske davščine.

(Iz referata tajnika Centrale industrijskih korporacij g. dr. Gregoriča na gospodarskem kongresu v Beogradu dne 14. septembra 1930.)

Vprašanje finansiranja banovin, občin in samoupravnih teles v obče je že drugič na dnevnem redu vsakoletnih kongresov gospodarskih zbornic in korporacij. To nam dokazuje, kako nujna in važna je rešitev tega vprašanja. Ministrstvo za finance pripravlja material za zakonito ureditev materije, med tem pa se prizadeva, da s posameznimi načelnimi odredbami in odloki v konkretnih primerih usmeri finansiranje samouprave v pravi tir.

Ob tej priliki se moramo najtopleje zahvaliti uglednim funkcionarjem ministrstva za finance, ker so se z velikim potrpljenjem in polno energijo prizadevali, da preprečijo in ublažijo vsaj najrobatejše atake na racionalno obremenitev gospodarstva. Z ene strani je bilo njihovo prizadevanje uspešno, a na žalost so se na drugi strani pojavile nove težkoče in zopet se zahtevajo od gospodarstva nove žrtve.

Glavne pritožbe gospodarstva nad sedanjim položajem.

Po pisni anketi, katero je izvedla Centrala industrijskih korporacij, se razvrščajo pritožbe gospodarstva sledeče:

1. Čeprav se direktne izvozne in prevozne takse ne pobirajo, obstojajo v raznih občinah davščine za nazivom uvoznina, trošarina, točilna taksa itd., ki ima po svojem bistvu značaj izvozne ali prevozne takse, ker se pobirajo ob uvozu v občino, pa se ne vračajo ob izvozu dotičnih bremen iz občine.

2. Davščine na produkcijski proces (na sirovine, stroje in pomožna sredstva produkcije, na pogonsko silo in na material za produkcijo pogonske sile, ki značijo najmonstruozni način obdatitve, se še vedno pobirajo v jako znatnem obsegu.

Med te davščine spadajo posebno:

- a) banovinska davščina na sečnjo gozda, ki se pobira v vseh banovinah;
- b) banovinska trošarina na premog in električno energijo v Dravski banovini;
- c) davščina na premog za pokrajinski pokojninski fond v bivši ljubljanski oblasti;
- d) občinske uvoznine, tlakarine in trošarine, merina v Srbiji, kantanja in kaldrunja v Bosni; na sirovine za pre-

ki se interesira za gospodarsko usodo balkanskih Slovanov.

Mi nočemo to tako važno vprašanje enostransko razmotrivati, niti nismo v načelu proti dotoku tujega kapitala v našo državo. Toda eno zahtevamo: da se poslovanje tujih družb najstrožje kontrolira, in drugo, da se tujemu kapitalu dovoli pristop samo v take svrhe, v katerih ne škoduje našim narodnim interesom in domači industriji. V zavarovalni stroki pa je tuji kapital do cela neproduktiven ter ga ne potrebujemo, pa magari, da se skriva pod »nacionalno« firmo, v katere upravah se de tudi naši ljudje.

Poziv Kossier-a, da se vsak dober Slovan tega mora zavedati, je razumljiv. V današnji težki gospodarski krizi je pač potrebno, da štedimo, kjer se le štediti da. Ni to šovinizem, nego načelo gospodarske razsodnosti, česar nam pač Italijani ne morejo zameriti.

delavo, na stroje, na pomožna sredstva produkcije, na premog in koks, na orodje, na ambalažni material itd;

e) občinska davščina na blago, ki se na železniških postajah iztovarja ali natovarja (Celje, Maribor, Ljubljana);

f) občinske takse za obdelani les, kamen in temu slično.

3. Blagovni promet ovirajo visoke trošarine posameznih občin, ki podražujejo življenje in zmanjšujejo življenje v lastni občini, na drugi strani pa onemogočajo tranzitno razpošiljalno trgovino (Beograd in druga mesta).

4. Doklade na neposredne davke so previsoke po izvršeni davčni reformi. Skupna vsota vseh doklad znaša po več sto odstotkov. Visoke doklade jako ovirajo razvoj gospodarstva.

5. Posebno glasne so pritožbe proti dajatvam, ki se zahtevajo za ceste: cestne doklade, odkupnina za kuluk v najvišji po zakonu dopustni izmeri in posebni prispevki za prekomerno porabo cest.

6. Neenakost v sistemu finansiranja ima za posledico dvojno ali trojno obremenitev istega predmeta: 1. v občini produkcije po davščinah na sirovine i. t. d., 2. v občini razpošiljanja ali prevoje in 3. v občini potrošnje.

7. Občine se prizadevajo z raznimi sredstvi, da bi si pridobile odobritev novih dohodkov, posebno s tem, da v svojih proračunih izkazujejo, da radman davščin dejansko znaša mnogo manj, nego bi se moglo brezpogojno pričakovati.

8. Uprava in pobiranje občinskih davščin povzroča velike izdatke, ki znatno zmanjšujejo njihov čisti donos. Znan je slučaj, da v nekem velikem mestu stane pobiranje trošarine preko 50 odstotkov donosa trošarine.

Navedene pritožbe dokazujejo, da samoupravne davščine jako otežujejo gospodarstvo. V svetovnih gospodarskih krogih se trdi, da je razcepjenost Evrope na znatno število carinskih področij eden glavnih povodov za ekonomsko krizo v Evropi. Pri nas pa v tem malem delu Evrope se stremi za tem, da se ustvarjajo notranje carinske meje potom trošarin in uvoznin.

Težak položaj občin.

Navedli smo svoje pritožbe proti davščinam samoupravnih teles. Biti pa moramo pravični in priznati, da se ta telesa, posebno občine nahajajo v jako težkem položaju. Pogosto je temu krivo pomanjkanje potrebne štednje, na drugi strani pa država, vsak resor za sebe, z novimi zakoni in predpisi občinam in drugim samoupravnim telesom nove naloge z novimi bremenmi, a ne misli na to, da bi jim nudila za to tudi potrebna sredstva iz državnega proračuna. Vsled tega prihajajo občine, posebno male, večkrat naravnost v obupen položaj.

Saniranje sedanjega nevzdržnega stanja je mogoče samo z uveljavljenjem: 1. zakona o občinah, ki naj končno veljavno določi njihov delokrog;

2. zakona o finansiranju banovin, občin in samouprav.

Pregled gibanja državnih in samoupravnih dohodkov.

Državni fiskalni dohodki naraščajo. Dočim so v letu 1928/29 znašali 6897 milijonov dinarjev, so se dvignili v letu 1929/30 na 7880 milijonov dinarjev, to je za 983 milijonov Din. Čeprav od tega poviška odštejemo 218 milijonov Din, plačanih s kronskimi boni, se kaže še

RAZŠIRJENJE JUGOSLOVANSKIH TOBAČNIH TOVARN.

Letošnji tobačni pridelok Jugoslavije je rekorden. Zato se razmišlja na merodajnih mestih vprašanje razširjenja tobačnih tovarn. Potrebni stroji bi se dobavili iz Čehoslovaške in Nemčije, tu deloma na reparacijski račun. V tovarni v Nišu bodo zamenjali nekatere na poskušnjo dobavljene stroje proti novim z večjo kapaciteto. Nabavili bodo zlasti stroje za fabrikacijo slabših kvalitet (Zeta in Sava), ki so predmet močnega povpraševanja. Hercegovski tobak bodo producirali odslej naprej v večjih množinah; zlasti za izvozne namene je povpraševanje po njem zelo živahno.

vedno stvarni povišek 765 milijonov Din, ki je po večini v zvezi z davčno reformo.

Pregled fiskalnih dohodkov samouprav nam daje sledeča tabela:

	Doklade na neposredne davke v milijonih Din	Trošarine, pobrane v milijonih Din	Takse, pobrane v milijonih Din	Razne	Skupaj v milijonih Din
Podeželske občine leta 1925	379	43	31	78 občin brez podatkov	531
" 1926	355	41	23		420
" 1927	349	38	24		412
" 1928	341	41	24		406
Mestne občine leta 1925	130	132	230		492
" 1926	179	212	255		646
" 1927	176	204	250		630
" 1928	169	237	220		646
Okrajni in okrajni zastopi leta 1925	33				33
" 1926	41				41
" 1927	44				44
" 1928	40				40
Oblasti, banovine leta 1925	68				68
" 1926	74	14			88
" 1927	105	10			115
" 1928	114	62	32		208
" 1929 (budžet)	123	93	45	22 cestnina in kuluk	285
leta 1930/31 (budžet)	221	160	78	33 cestnina in kuluk	492

Skupni fiskalni dohodki vseh samouprav se dele na posamezne kategorije kakor sledi:

	Doklade (odimera) v milijonih Din	Trošarine, pobrane v milijonih Din	Takse, pobrane v milijonih Din	Občine brez podatkov v milijonih Din	Skupni fiskalni dohodki v milijonih Din
leta 1925	610	175	261	78	1124
" 1926	648	253	293		1195
" 1927	674	242	285		1202
" 1928	664	361	275		1301

Od skupnih fiskalnih dohodkov vseh samouprav odpada:

	leta 1925	leta 1926	leta 1927	leta 1928	leta 1929	leta 1930
na podeželske občine	531	420	412	406		
na mestne občine	492	646	630	646		
na okrajni odbore in zastope na oblasti, odnosno na banovine	33	41	44	40		
Skupaj	1124	1195	1202	1301	285	492

Navedeni statistični podatki nam omogočajo sledeče podatke:

I. Glede gibanja fiskalnih dohodkov, odnosno obremenitve prebivalstva: državni dohodki naraščajo, dohodki podeželskih občin padajo, dohodki mestnih občin malenkostno naraščajo, dohodki okrajnih odborov in zastopov so stationarni,

dohodki oblasti, odnosno banovin nagle naraščajo navzlic državnim dotacijam.

II. Glede značaja posameznih dohodninskih virov za posamezne grupe samouprav pripominjamo, da se podeželske občine finansirajo v prvi vrsti z dokladami na neposredne davke, dočim imajo trošarine in takse podrejeno vlogo. Mestne občine se finansirajo v prvi vrsti s trošarino in taksami in imajo pri njih doklade na neposredne davke manjšo vlogo. Okrajni odbori in zastopi so že po zakonu omejeni samo na dohodke iz doklad na neposredne davke. Banovine se finansirajo v prvi vrsti z dokladami (45%), potem s trošarinami (33%), taksami (15%) in cestnimi dokladami in kulukom (7%).

Od skupnih dohodkov banovin in ostalih samouprav odpade največji del (preko 50%) na neposredne davke, če tudi so v zadnjih letih začele zavzemati v oblastnih, odnosno banovinskih proračunih važnejše mesto tudi trošarine in takse.

III. Skupna fiskalna obremenitev gospodarstva narašča jako občutno navzlic gospodarski stagnaciji.

(Konec pribodnjic.)

Pospeševanje gospodarstva.

V zagrebškem »Morgenblatt«-u od 5. t. m. beremo: Poročajo o izvozu jugoslovanskega sladkorja v Albanijo. Gre za izvoz od strani sladkornih tovarn, ne potom trgovcev. Izvoz sladkorja iz Jugoslavije je, kot smo že poročali, nujna potreba. V prvih povojnih letih pod zadosno carinsko zaščito le za domačo potrebo delujoče sladkorne tovarne so prešle v zadnjih letih k nadprodukciji, ki pa ne dobi primerne inozemskega trga. Predpogoj za prodajo v inozemstvu bi bila pripravna izvozna organizacija in primerna tarifna politika železnice. Seveda se mora pri izvozu računati tudi s svetovnotržnim položajem; ta je označen prav sedaj z nadprodukcijo in s padajočimi cenami. Vseeno upajo, da bo izvoz v Albanijo uspel. Zunanja trgovina Jugoslavije potrebuje brezpogojno novih prodajnih trgov in tudi stvarnega razširjenja. Zato je tarifno - politične olajšave treba toplo pozdraviti.

Hkrati z izvoznimi olajšavami za sladkor se dovoljujejo tudi olajšave za izvoz posušenih sliv, svinčene in cinkove rude ter svinca in cinka kot kovin. Nemčija je letos dobra odjemalka jugoslovanskih sliv. Glede svinca in cinka gre za produkcijo znanih rudnikov Trepča, ki so last angleških kapitalistov in ki so velikega pomena za industrializacijo južnih krajev naše države, pa tudi Jugoslavije vobče. Da je izvoz v avgustu zelo padel, povemo na drugem mestu. S sistematičnim iskanjem in pridobivanjem novih trgov ter z ojačenjem prodaje onih blagovnih vrst, ki so danes pri skupnem izvozu le skromno zastopane, bi se ta padec dal poizenačiti ter bi se dalo pozneje zagotoviti ravnovesje ali celo aktivnost trgovske bilance.

Pred kratkim so zaposlili lesni industriji za obnovitev 15odstotne izvozne olajšave za drva. Prometna uprava bo v interesu skupnega gospodarstva morala to prošnjo pač upoštevati; saj nam da lesna panoga eno četrtino vse naše izvozne vrednosti ali pa tudi več in o važnosti izvoza samega za vse gospodarsko življenje Jugoslavije pač ni treba še posebej govoriti.

Pri vseh teh vprašanjih gre za stvari, ki jih more Jugoslavija sama v interesu svojega gospodarstva samostojno rešiti. Posebno poglavje zase tvori druga skupina naše zunanje trgovske politike, to je vprašanje organiziranega sodelovanja z interesno - sorodnimi državami. Razveseljivo je, da je jugoslovanska vlada doslej na tem polju v polni meri sodelovala. Odločitev o uspehu truda bo določena po izmeri pripravljenosti posameznih držav, da dajo važnejšim interesom svojega izvoza prednost tudi z žrtvovanjem manj važnih interesov.

IZVOZ VINA IZ JUGOSLAVIJE V FRANCIJO.

TOI v Zagrebu opozarja, da bo letošnji pridelek vina v Franciji zelo zaoštal za lanskim. Nedostatek bodo mogli le deloma nadomestiti s pridelkom iz Algerije. Tudi kakovost ne bo takšna kot je bila lani. Pod gotovimi pogoji bi prišla torej močnejša jugoslovanska vina v poštev za izvoz v Francijo, in sicer samo nad 8-odstotna vina. Naslove importerjev v Marseille ima na razpolago TOI v Zagrebu. — To se ne dogodi zlepa, da bi bil pridelek vina v Franciji tako slab, da bi mu bilo treba dobiti nadomestila. Povprečno pridelka Francija največ vina na svetu, od 50 do 60 milijonov hektolitrov na leto.

ROMUNSKA PETROLEJSKA INDUSTRIJA OMEJUJE PRODUKCIJO.

Romunski petrolejski producenti so se nedavno sestali, da določijo nadaljnjo produkcijo. Dnevno bi se dalo producirati 3249 vagonov, a je bilo za prodajo določenih v oktobru dnevno samo 1469 vagonov. Ker so pa vrhu tega rezerve petroleja zelo velike, so določili maksimum dnevne produkcije na 1250 vagonov. Tudi razdelitveni ključ bodo spremenili, ker so se produkcijske razmere različnih podjetij spremenile.

Po svetu

Neposredni nakup žita pri proizvajalcih bo vojno ministrstvo ustavilo. Pravijo, da se ta način v praksi ni obnesel.

Vinska trgateg v Srijemu bode letos kvalitativno in kvantitativno nad lansko.

V Karloveih je konferenca vinogradnikov s Fruške gore določila vrste, ki pridejo v poštev kot sortirana vina.

V Albanijo bo poslala Jugoslavija večje množine sladkorja, in sicer od naše obale tja po morju, ker nimamo železniške zveze z Albanijo. Do morja bo dobil sladkor vozninske olajšave.

Temeljni kamen za novo Fordovo tovarno v Kölnu so položili ob navzočnosti Forda samega.

Zlate zaloge Francoske banke znašajo že 48 in pol milijarde frankov.

Poljska banka je zvišala obrestno od 6½ na 7½%, lombardno obrestno mero pa od 7½ na 8½%.

Izvoz Avstrije v prvih osmih mesecih je padel po kvantiteti za 15 odstotkov v primeri z istimi lanskimi meseci, po vrednosti pa za 12 odstotkov.

Priporoča svoje izvrstne izdelke

Nova trgovska pogodba med Francijo in Rumunijo, ki je stopila v veljavo 15. septembra, sloni na temelju največje ugodnosti.

Bakreni kartel je ceno na novo znižal, na 10-30 cents, pa jo bo moral še, ker prodajajo nekatere tovarne blago že po 10 cents.

Ustanovljen je v Lancashiru nov blok bombaževih predilnic, obsegajoč ca. 50 obratov z več kot 4 milijoni vreten.

Ceno pnevmatik za osebne avtomobile so nekatere nemške tovarne s 1. oktobrom znižale za 10 odstotkov.

Vrednost argentinskega eksporta v prvih sedmih letošnjih mesecih je bila z 2157 milijoni zlatih pesov za 35-4% manjša kot v istih mesecih preteklega leta.

Svetovna produkcija petroleja v tekočem letu je cenjena v 1444 milijonov sodčkov po 1 in pol hl; to je 44 milijonov sodčkov manj kot lani in 161 milijonov več kot leta 1928.

Na mesto kartela češkoslovaške lanske industrije, ki se je na koncu septembra razšel, je stopila sedaj kondičijska družba, koje uloga je, da določi enotne prodajne pogoje.

Lupljenje plutovcve, dreves zamaškovine ali probkovine, je odslej naprej v Španiji in Portugalski dovoljeno samo vsakih deset let, tako da se bodo mogle v bodoče na trg prihajajoče množine gladko prodati.

Kot bilanco carinskih represalij proti USA navajajo dejstvo, da je v prvih devetih mesecih nove ameriške carinske tarife enajst držav kol protiodredbo spremenilo svojo carinsko tarifo ali pa zagrozilo zvišanje, in sicer tele: Kuba, Kanada, Španija, Avstralija, Nova Zelandija, Italija, Švica, Francija, Mehika, Uruguay in Argentina.

Iz poročila

zborničnega predsednika g. Ivana Jelačina o delovanju zbornice v dobi od 15. decembra 1929 do 25. septembra 1930.

8. Priredba davkov.

Povečani državni izdatki in povečan prelozar donosa davščin na eni strani ter poslabšane pridobitne prilike na drugi strani so imele za posledico, da so se predpisi in vterjavanje davščin zelo težko občutili. — Pritožbe proti davčni praksi, ki jih prejema zbornica, so naperjene skoro izključno proti oceni čistega dobička. Naši interese splošno tožijo, da davčne uprave po pretežni večini ne vpoštevajo vloženih prijav. V tem oziru so se sedaj v praksi pokazale razne trdote novega zakona. Novi davčni zakon namreč stavi na davkoplačevalce velike zahteve. Voditi morajo knjige in priložiti prijavi tudi bilanco. Kakor se nam poroča, se tudi v tem primeru pojavljajo neprilike, ker uveljavljajo davčne uprave tudi pri bilancah razne pomisleke in premalo vpoštevajo, da je treba knjige v različnih obratih različno voditi. Če majhen nadrobni trgovec ali obrtnik pokaže davčni upravi svojo blagajniško knjigo in knjigo odjemalcev — ker drugih knjig sploh ne vodi — se smatra v pregled v poslovne knjige že vnaprej ponesrečen, češ da nima vezanega knjigovodstva. Ako pa drugi prinese knjige z vezanim knjigovodstvom, pa se ugovarja, da mu manjka inventura. Vprašanje poslovnih knjig in ugotavljanje dohodka po knjigah, ki je v našem davčnem zakonu urejeno po inozemski zakonodaji, ne ustreza našim razmeram in ga bo treba korenito izpremeniti in prilagoditi našim prilikom.

Ker je pri takem načinu obravnavanja knjig ugotavljanje davčne podlage po knjigah le v redkih primerih izvedljivo, se ocenjuje pri nas dohodek, kjer se ne smatra vložene prijave za pravilno, skoro brez izjeme po zunanjih znakih. Pri tem pa nastajajo zopet težave pri ugotavljanju razmerja med obavljenim prometom in doseženim dohodkom. Promet se premnogokrat ocenjuje po številu zaposlenih oseb ter se na podlagi prometa ocenjuje dohodek. Vse premalo se oziira uprava na posebne razmere določene panoge v preteklem letu. Specijalno iz vrst trgovcev z deželnimi pridelki, ki so imeli lansko leto slabe kupčije, se čujejo pritožbe, da se jim ne vpoštevajo v kupčiji nastale izgube, temveč se iz dosejanega prometa sklepa na brezpogojen dobiček.

Še težji pa je položaj pri obrtnikih, katerim se dohodki skoro praviloma ocenjujejo po zunanjih znakih. Neenačernost ocen, ki se včasih pojavlja, je predmet mnogobrojnih pritožb davkoplačevalcev. Praksa priredbe vedno bolj kaže, da je nujno potrebno poenostaviti priredbe s tem, da se vsajmanjše davkoplačevalce oprosti vlaganja prijavi in jim enotno ocenjuje dohodek pavšalno, kakor je zbornica že predlagala. Pavšalno obdavčevanje se je v inozemstvu povsod, kjer se je uvedlo, docela obneslo tako za davkoplačevalce, kakor za finančno upravo, ki si pri pavšalnem obdavčevanju prihrani mnogo truda in časa.

Težak položaj imajo v danih razmerah tudi člani davčnih odborov, ki si v spornih primerih niso bili vedno na jasnem glede svojih pravic in dolžnosti po novem zakonu. Zbornica je zato na željo stanovskih organizacij sestavila praktično informativno brošuro o pravicah in dolžnostih članov davčnih odborov, da jim omogoči uspešnejše vršenje njihove odgovorne funkcije.

9. Ostale davčne akcije zbornice.

V naslednjem hočem še na kratko omeniti važnejše načelne akcije zbornice v toku letošnjega leta v davčnem oziru:

V zmislu želj interesentov je zbornica izposlovala, da so bili pekovski in mesarski obrati ter židarska podjetja glede odmere pridobnine uvrščeni v drugo skupino davkoplačevalcev z 8% odnosno 6% pridobninskim davkom. Nadalje je zbornica predlagala, da se

rokodelci, ki delajo v štiri, kjer izkoriščajo samo svojo delovno moč, uvrste v III. davčno skupino. Predočila je davčni upravi neutemeljenost dosedanje prakse obdavčevanja gozdnih posestnikov, ki sami obdelajo posekan les na industrijski način, od vrednosti v lastnem gozdu posekanega lesa. — Vzpričo težkega gospodarskega položaja je zbornica s posebno vlogo naprosila finančno upravo, da dovoli davkoplačevalcem na utemeljene prošnje glede poravnave davčnih zaostankov primerne davčne olajšave, da ne povzročijo plačilnih težkoč in motenj v obratovanju.

Na prošnje interesentov in pritožbe trgovcev se je zavzela zbornica za ponovno uvedbo davčne varščine pri uvozu in izvozu blaga po inozemcih. Tej zahtevi ustreza deloma novi zakon o davku na poslovni promet, o katerem bo danes podano še posebno poročilo. Zbornica je opozorila finančno upravo na poslovanje raznih pridobitnih za drug z nečlani in predlagala, da se jih v takih primerih glede obdavčitve izjednači z ostalimi trgovskimi podjetji. Mnogo se je zbornica bavila z vprašanjem normiranja odpisov za družbeni davek, z vprašanjem likvidacije predvojnih rent in obveznosti bivše Avstro-Ogrske monarhije, z vprašanjem kontrole pravilnega plačevanja službeniškega davka z znakami, kakor tudi davka prostega dotiranja fondov za dvomljive terjatve.

Zbornica se je zavzela končno za čim obsežnejše olajšanje cenzure pri družbenem davku in za sestavo finančnega sodišča v taki obliki, da bi bili davkoplačevalci v njem izdatneje zastopani.

Finančno ministrstvo je pretekli teden na konferenci v Beogradu poverilo zbornicam težko in odgovorno nalogo, da sodelujejo pri izdelavi uredb in tarif za skupni davek na poslovni promet, ki bo po svojem efektu postal brez dvoma eden od najvažnejših vrst direktnih davkov. Zbornica je v to svrhu stopila v stik z vsemi posestniki, da se doseže v tem važnem vprašanju skupen nastop in čim pravilnejša porazdelitev davčnega bremena na vse panoge pridobitnega udeleževanja.

(Dalje prihodnjic.)

PRODUKCIJA PAPIRJA V JUGOSLAVIJI.

Zadnja statistika produkcije papirja v Jugoslaviji je sledeča:

Tovarna	Vagonska kapaciteta	Resnična produkcija v vagonih	Število zaposlenih delavcev
Združ. papirnice Vevče, Medvode in Goričane	2000	1342	800
B. Pivlinec, Radeče	90	86	120
Sladkogorska	300	271	250
Bonač sinovi	550	550	230
Smith in Meynier, Sušak	120	97	400
Papirnica Zagreb	800	382	400
Mil. Vapa d. d., Beograd	400 ni števil.	140	
Brata Pantič, Čačak	200 (se gradi)		

Vidimo, kako malo delavcev potrebuje večje podjetje (prim. n. pr. Vevče in Smitha ali pa Zagrebško papirnico in Smitha, še bolj pa razmerje Pivlinca do drugih podjetij). Bonač je polno zaposlen.

PROJEKT MEDBALKANSKE BANKE.

Iz Aten poročajo 6. t. m.: Zborovanje balkanske konference, kjer so po delegatih zastopane Jugoslavija, Grčija, Bolgarija, Rumunija, Turčija in Albanija, se bo pečalo v prvi vrsti s vprašanjem ustanovitve Medbalkanske banke. Med Grčijo in Jugoslavijo se je glede te točke pred par dnevi že dosegel sporazum. Upanje obstoja, da bodo tudi druge balkanske države uvidele važnost takšnega zavoda, ki naj finančne stike balkanskih držav trdneje strne ter da bodo privolile v ustanovitev banke. V grško-jugoslovanskem dogovoru je za sedež bodoče banke določen Beograd, ker leži to mesto od balkanskih glavnih mest zahodu najbliže. Seveda še ni gotovo, če bodo tudi druge države zadovoljne z Beogradom.

Industrija piva bo predmet posvetovanja Centrale industrijskih korporacij v Beogradu 15. t. m. Posvetovali se bodo tudi o regeneraciji jugoslovanskega hmelja.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI
Posrebno poročilo, trgovskega lista

Devizno tržišče.

V prošlem tednu je bila devizna kupčija na ljubljanski borzi zelo živahna zlasti v sredo in četrtek, ker je bilo samo na teh dveh borznih sestankih zaključeno za preko 14 milijonov dinarjev deviz, tedaj nad polovico celotedskega prometa, ki je znašal to pot 27,451,114 dinarjev 6 para. V ostalem je iz sledečih prometalnih števil: dne 29. septembra Din 5,718,066/94 Newyork - London, dne 30. sept. Din 3,189,878/43 London - Curih, dne 1. oktobra Din 6,065,206/45 Newyork - London, dne 2. oktobra Din 8,128,719/65 Newyork - Curih, dne 3. oktobra Din 4,349,242/59 Curih-London, razvidno, da je bil v torek (30. m. m.) dosežen najmanjši, v četrtek pa najvišji dnevni promet in da je bilo malone na vseh borznih sestankih minulega tedna zaključevanega ponajveč Londona, Curiha ter Newyorka.

Narodna banka je tokrat morala intervenirati v Newyorku za 4:510 milij. Din, v devizah Praga, Curih in London po preko dva milijona dinarjev, dočim je dala Dunaja le za 1:116 milij. Din. V celem je bilo posredovanjem Narodne banke zaključeno deviz za 12:550 milijonov dinarjev, medtem ko odpade na zaključke v privatnem blagu 14:901 milij. dinarjev.

V pogledu višine prometa, doseženega tekotom zadnjega tedna v poedinih devizah, je bila razvrstitev sledeča (vse v milijonih dinarjev): London 7:948, Newyork 5:822, Curih 5:607, Praga 3:670, Trst 1:697, Dunaj 1:341, Berlin 0:713, Pariz 0:470, poleg tega pa še malenkost Amsterdam, Bruslja in Budimpešte.

Malone vse novice devizne tečajnice pretečenega tedna kažejo očitno tendenco navzdol, tako predvsem pri devizah (citiramo ponedeljkov in petkov tečaj) Newyork, ki je od 56:38 oslabei na 56:36, London od 274:50 na 274:39, Pariz od 221:76 na 221:60, Dunaj od 7:9760 na 7:9727, Trst od 295:7 na 295:55, Praga od 167:65 na 167:57, po katerem tečaju je bila trgovana od 30. m. m. do 3. t. m., dalje Budimpešta, ker je tekotom prejšnjega tedna utrpela tečajni padec od 9:8889 na 9:8850 in Berlin od 13:4475 na 13:445. Nasprotno pa je Curih ostal dosledno neizpremenjen in bil trgovan na bazi 1095:90, dočim sta Amsterdam in Bruselj notirala na ponedeljkovem oziroma na petkovem borznem sestanku ob istem tečaju in sicer prvi 22:75, slednji pa 7:8752.

Notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče.

To tržišče je v pogledu kupčij še vedno nerazgibano in zanemarjeno. Pač je došlo 2. t. m. do zaključka v delnicah Kranjske industrijske družbe po 312:— in po dolgem presledku 3. t. m. do večjega zaključka v 8% Blairovem posojilu po tečaju 93:50, dočim je ta papir beležil na vseh prejšnjih borznih sestankih preteklega tedna višje in sicer 96:50. V 7% Blairu ni bilo zaključkov, notice pa so bile 29. in 30. t. m. 84:50, na prvih treh sestankih t. m. pa nekaj nižje in sicer 83:50. Nasprotno so ostali tečaji vseh na tukajšnji borzni notiranih efektov neizpremenjeni.

Tendencia in zanimanje sta še vedno skrajno mlačna.

Lesno tržišče.

Kljub pozni jesenski sezoni izvoz našega lesa še ni oživel. Akoravno je za nakup drv mesec oktober glavna sezona, pri čemer igrajo posebno važno vlogo tudi vremenske prilike, se vendar ne opaža živahnosti, ki se je pričakovala. Drva se sicer iščejo in tudi kupujejo, vendar cene, mesto da bi napredovale, stoje vedno na istem mestu kljub temu, da Italija še daleko ni krila svoje potrebe v gorivem drvu. Isto velja za oglje.

Drugi artikel v lesu, po katerem je stalno povpraševanje, je tesan les. Tudi pri tesanem lesu ne pride do kupčij, ker je cena, ki se nudi za sortirano blago, mnogo prenizka in v velikih slučajih ne odgovarja niti produkcijski ceni. V

drugih vrstah lesa vlada popolna stagnacija.

Prodalo se je pretečeni teden 7 vagonov suhih hrastovih in bukovih drv, 1 vagon oglja, 1 vagon hrastovih desk, 3 vagone bukovih plohov in 3 vagone brzozajavnih drogogov.

Povpraševanja:

Trami: I. partija za takoj: 150 komadov 16/18 cm od 10—, 110 kom. 10/13 cm od 7—, 220 kom. 10/13 cm od 3:50, 330 kom. 10/13 cm 150. — II. partija do 20. oktobra 1930: 34 komadov 18/21 cm od 9:25, 34 kom. 18/21 cm od 9—, 146 kom. 18/21 cm od 4:80, 146 kom. 16/18 cm 2:20, 68 kom. 16/18 cm od 1—, 255 kom. 13/16 cm od 11:50. Blago mora biti lepo belo, popolnoma zdravo, merkantilno. Cena naj se glasi franko vagon nakladalna postaja.

Trami: 8/8 cm 6 m 100; 8/11 cm 4 m 100; 6 m 100; 11/11 cm 5 m 100, 6 m 100; 11/13 cm 4 m 50, 5 m 100, 7 m 50; 13/16 6 m 50, 7 m 50; 16/21 cm 5 m 20, 7 m 20, 8 m 10, 9 m 10, 10 m 10, 19/24 cm 6 m 20, 7 m 10, 8 in 10, 9 m 10, 10 m 10. Blago lepo, zdravo, suho. Cena naj se glasi franko vagon Sušak pristanišče.

Več vagonov lepih smrekovih desk gorenjske proveniencije 19 in 24 mm z medijo 25/26 cm l. in II. Cena naj se glasi franko vagon italijanska meja.

10.000 komadov bukovih »Pacconov« v sledečih dimenzijah: debelina od 4½ do 5 mm, širine 38 cm iz 2 komadov za 2/3 od celega kvantuma, širine 38 cm iz 3 komadov za 1/3 od celega kvantuma, dolžina 75 cm, »pacconi« od 20, širine od 38 cm zvezani z žico. Dobava: 1000 »pacconov« mesečno. Cena naj se glasi franko vagon Sušak pristanišče.

Rabi se večjo množino neobroblijene parjene bukovine I., II. Navesti je treba dimenzije, čas dobave ter ceno franko vagon meja Postojna tranzit.

Več vagonov brestovih drv, po možnosti suhih, 1 m dolžine z 20% okroglice. Cena naj se glasi franko vagon meja Postojna tranzit.

Trami: 3×3" 4 m 200, 5 m 150, 6 m 100; 3×4" 4 m 200, 5 m 150, 6 m 150, 7 m 75; 4×4" 4 m 200, 5 m 200, 6 m 75, 7 m 50, 4×5" 4 m 100, 5 m 300, 6 m 300, 7 m 100; 5×6" 5 m 50, 6 m 100, 7 m 150, 8 m 25; 6×8" 5 m 5, 6 m 10, 7 m 10, 8 m 10; 7×9" 7 m 10, 8 m 10; 8×10" 7 m 10, 8 m 10, 9 m 10; 7 m 5, 8 m 5, 9 m 5, 10 m 5. Cena naj se glasi franko vagon Sušak pristanišče.

Hrastovi neobroblijeni plohi: ca. 8 m² 80 mm 2:80 do 3 m, ca. 6 m² 130 mm 2:50 do 3 m, ca. 2 m² 90 mm 2:50 do 2:60 m, ca. 2 m² 110 mm 2:50 do 3:50 m, ca. 2 m² 120 mm 2:50 do 3:50 m, od 22 cm srednje širine naprej, meri se na gornji strani, blago obeljeno, zdravo, izključeno gnilo, razbito, zimasto. Cena naj se glasi franko vagon meja Postojna tranzit.

1 vagon 18 mm smrekovih desk, ostrobrobih, očeljenih, paralelnih, vezanih od 18 cm naprej, I., II., lepa III. Dobava do 6. oktobra 1930. Cena franko vagon meja Postojna.

Rabi se večjo množino smrekovega lubja, suhega (čreslo). Cena franko vagon avstrijska meja.

Naravna bukovina, obroblijena, I. in II., od 2 m naprej, od 14 cm naprej, medija 20/22 cm: 27 mm 20 m², 38 mm 30 m², 50 mm 30 m², 60 mm 100 m², 70 mm 10 m², 80 mm 10 m². Cena franko Sušak pristanišče. Dobava takojšnja.

Borovi brzozajavni drogogovi, 70% od 8 m, 15% od 10 m, 10% od 12 m, 5% od 15 m, premer v vrhu 11 do 12 cm. Teža m² do 750 kg. Cena franko meja Postojna tranzit.

Trami: 24 × 29, 12 m, 7 m²; 24 × 29, 8 m, 1 m²; 24 × 29, 6 m, 15 m²; 19 × 21, 8 m, 22 m²; 19 × 21, 9 m, 22 m²; 16 × 19, 7 m, 3 m²; 16 × 19, 4 m, 1 m².

Morali: 38 × 78, 250 komadov. Deske: 25 mm, II. kvalitete, 2 m²; 30 mm, III. kvalitete, 3 m².

Jamski les: smreka, jelka, bor, obeljen, premer spodaj od 18 do 22 cm; 5 vagonov 2:20 m; 20 vagonov 2:50 m ali mnogokratniki; 5 vagonov 3 m. — Cena franko vagon nakladalna postaja.

1 vagon bukovih, naravnih plohov, od 18 cm širine naprej, z medijo 25 cm od vsake dimenzije, dolžina 3, 4 in 4:50 m; 4 m², 40 mm ali 38 mm, 4 m², 50 mm ali 48 mm, 7 m², 80 mm ali 78 mm, z navedbo cene za I., II. in za I., II. z malo III. Navesti je treba težo, čas dobave ter ceno franko vagon meja via Postojna tranzit.

Večja množina škuret, 14 mm, v fiksnih dolžinah od 1:30, 1:50, 2:60, 3, 4 in 4:50 m, širine od 7 do 13 cm.

2 vagona mecesnovih tramov, dolž. 5, 6 in 7 m, debeline 30/35 s toleranco oblice. — Cena naj se glasi franko vagon meja Postojna tranzit.

1 vagon neobroblijene bukovine, 70 mm debeline, od 2:50 m dolžine.

1 vagon obroblijene bukovine in sicer polovico vagona 70 mm in polovico 80 mm, dolžina 4:50 m. — Cena naj se glasi franko vagon meja Postojna tranzit.

Ponudbe:

1 vagon suhih jelševih plohov od 16 cm srednjega premera naprej, od 30 do 100 mm debeline, I., II., III.

1 vagon javorjevih plohov, blago suho, od 16 cm naprej, od 30 do 100 mm debeline, I., II., III.
 1 vagon bukovih plohov od 16 cm naprej, od 30 do 100 mm debeline, I., II., III.
 1 vagon hrastovih plohov, od 18 cm širine naprej, od 30 do 100 mm debeline, I., II., III. Cena se glasi franko vagon nakladalna postaja.
 50.000 komadov borovih, hrastovih in smrekovih brzojavnih drogov.
 Večja množina prvovrstne jelševine v okroglem stanju.
 Ca. 10 vagonov lepega jesenovega lesa, za dobavo v okroglem ali v rezanem stanju.
 10 vagonov orehovitih hlodov, ca. 100 m³, srednji premer od 30 do 65 cm, z nekaj % 30 cm, dolžina od 2 m z nekaj od 1.50 do 1.90 m, blaga je 90% brez grč. — Cena se glasi franko vagon nakladalna postaja.
 Borovi drogovi, od 7 do 9 m dolžine, debelina na tankem koncu 11 do 14 cm.
 Hrastovi jamski les ca. 50 vagonov od 2.50 m dolžine do 4 m, ter od 13 do 20 cm debeline. Cena franko vagon nakladalna postaja.
 Ca. 100³ suhih, lepo tesanih tramov.

Zitni trg.

V minulem tednu ni bilo bistvenih sprememb na žitnem trgu. Dovozi pšenice od strani producenta se niso izboljšali in realizirajo se ponajveč kupčije iz prejšnjih zaključkov. — Za pšenico je bilo početkom tedna nekaj več interesa, ker so bili iz Budimpešte in Chicaga najavljeni višji tečajji; proti koncu tedna je pa zopet nastopila stagnacija, ker so

cene na inozemskih borzah za nekaj točk nazadovale. — Cene pri nas so ostale v minulem tednu popolnoma neizpremenjene.
 Precej povpraševanja je po stari koruzi, ki se danes težko dobi izpod 115.— Din franko vagon nakladalna postaja v Bački, plačljivo proti duplikatu. — To cenno interesenti ne dovolijo radi in oskrbe svoje zaloge z umetno sušeno novo koruzo, ki jim enako dobro služi in stane največ Din 100.— franko vagon nakladalna postaja.
 V splošnem se opaža rezerviranost konzuma radi nejasnosti situacije.
 Na ljubljanski borzi je bilo v minulem tednu zaključeno: 13 vagonov pšenice, 1 vagon moke in 1 vagon umetno sušene koruze.

Tečaj 8 oktobra 1930.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
POVIŠJE		
Amsterdam 1 h. gold.	—	2276
Berlin 1 M	—	1342
Bruasel 1 belga	—	78707
Budimpešta 1 pengó	—	98823
Štarih 100 fr.	—	109590
Dana 1 šiling	79446	79746
London 1 funt	27369	27449
Newyork 1 dolar	56205	56405
Paris 100 fr.	22032	22232
Praga 100 kron	—	16746
Trat 100 lir	29425	29625

vrгла nadaljne velike množine žita na evropski trg. To se je poznalo tudi na budimpeštanski borzi, ulgotovili so, da sta spravili dve veliki budimpeštanski žitni trgovini po naročilu neke berlinske tvrdke velike množine žita na trg. Ni pa res, kakor se je prvotno govorilo, da se je proti tema dvema tvrdkama uvedlo postopanje.
 »Polros«. Poljsko-sovjetskoruska trgovska družba »Polros« (Pol = Poljska, Ros = Rusija) je imela občni zbor v centralni zvezi poljske industrije in poljskega rudarstva. Iz poročila družbe izhaja, da je njeno poslovanje s Sovjetsko Rusijo raslo od leta do leta. Dočim je bilo leta 1926 eksportiranega v Sovjetsko Rusijo za 398.000 dolarjev blaga, je znašal zadevni eksport v letu 1928-29 že 1,750.000 dol. in je eksport za leto 1929-30 proračunjen na ca. 2,200.000 dolarjev.

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. oktobra t. l. ponudbe glede oddaje pleskanja žel. mostu. — Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 150 kg bele pločevine in 90 kg jekla. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih). — Komanda stručnog oružja v Boki Kotorski sprejema ponudbe glede dobave pločevine, zakovic, pil, listov za kovinske žage in filcev. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 16. oktobra t. l. ponudbe glede dobave vodovodnih naprav. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 22. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 1000 kilogramov kristalne sode, 100 kg ješprenjčka, 300 kg testenin, 1000 kg koruznega zdroba, 1000 kg Frankovega pridakta za kavo, 15.000 kg pšenične moke, 1000 kg ječmenove kave (»Kathreiner«), 80 kg Enrijo dodatka za kavo, 2000 kg masti, 2000 kg riža in 3000 kg koruze. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 22. oktobra t. l. ponudbe glede dobave električnega materiala, raznega pisarniškega materiala ter glede dobave 3000 kg bencina. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 5000 kg pocinkane pločevine in 6000 kg črne pločevine; pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave telegrafsko - telefonskega materiala; pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega lesa; pri Upravi državnih monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu glede dobave papirja. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled). — Dne 21. oktobra t. l. se bo vršila pri

glavnom sanitetnem skladišču v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 5000 metrov mreže (tla) za okna. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem skladišču).
Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 365 kg lanenega firneža in 1547 kg antoxyd-barve. — Splošni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 7000 komadov izgotovljenih ster. zav. za prste in 20 in pol lenpenke. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih). — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 20. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 20 komadov ventilov, 10 komadov holerderjev, 1 vijčnega ključa, brisač, platna itd. — Direkcija državnega rudnika Zabukeyca pri Celju sprejema do 23. okt. t. l. ponudbe oleda dobave 275 kub. m jamskega lesa. — Direkcija državnega rudnika Krika sprejema do 24. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 1500 kg pocinkane pločevine, 1500 kg »elezne pločevine in 100 plošč bele pločevine, glede dobave raznega orodja, 2000 m jeklenih vrvi, usnatih balat-jermen ter glede dobave 1 transformatorja. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 12. oktobra t. l. pri Upravi državnih monopolov glede dobave pločevinastih spojníc. — Dne 23. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 200.000 kg negašenega apna. — Dne 24. oktobra t. l. pa pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave tiskovin. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).
Prodaja raznega blaga se bo vršila potom licitacije dne 15. oktobra t. l. pri Glavni carinarnici »A« v Ljubljani. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).
Prodaja starih oblek se bo vršila potom licitacije dne 24. oktobra t. l. pri Upravi policije v Zagrebu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Razno

Novi predpisi za avtomobile v Angliji. Angleško prometno ministrstvo priobčuje nove prometne predpise za avtomobile. Soferske pravice v bodoče ne bo dobil nihče, ki ne vidi dobro, ki je na srcu bolan, ki je božjaslen ali pa ki ima kakšen duševen nedostatek. Težki atomobili morajo biti opremljeni s pnevmatikami, železna kolesa so prepovedana. Vsak avtomobilist mora biti jamsvenobvezno zavarovan.
Ford napoveduje revolucijo v industriji. Ford je izdal knjigo »Na polu v Levantu« in napoveduje v nji industrijsko revolucijo v Ameriki. Delavci bodo poslali gospodujoči sloj z velikim blagostanjem in bodo vprašanje nadprodukcije in brezposelnosti sami rešili. Vsak delavec bo imel zajamčeno minimalno mezdo 27 dolarjev, najbrže na teden.
Opelove podjetje. Iz Frankfurta a/M poročajo: Opelove tovarne naznanjajo, da bo od 15. oktobra dalje vse obratovanje vsled sprememb v delavstvu in pri nastavljenih za 12 dni prenehalo. Gre menda za jako globoke spremembe. Delavci, ki so bili zaposleni pri izdelovanju 8 KS-vozov, so bili že odpuščeni. Odpuščeni bodo tudi številni mojstri, inženjerji in del trgovskega osebja.

Bencin pada. Standard Oil of Indiana je znižala ceno bencina zopet za 2 centis pri galoni. V krogih petrolejske veletrgovine se govori, da ni videti konca boja glede cen. Petrolejski trusti nadaljujejo konkurenco z najhujšimi sredstvi. Spričo teh razmer je izvedba petrolejskih restriktivskih ukrepov v Texasu izredno dvomljiva. Borba petrolejskih trustov glede cen ni omejena le na Ameriko, temveč se je razširila po vsem svetu, v veliko veselje konsumentov.
Poljske izvozne premije. V zvezi s podaljšanjem izvoznih premij za poljedelske produkte, ki ga je sklenil poljski ministrski svet, je finančno ministrstvo višino premij sedaj določilo. Tako znaša izvozna premija za 100 kilogramov ječmena 4 zlate, za 100 kg rži in pšenice 6 zlotov in za 100 kg moke 12 zlotov. 1 zlot je danes ca. 63 dinarjev, iz česar sledi, da so izvozne premije precej značne.
Hardmuth v Rumuniji. Namen Hardmutha, da osnuje v Rumuniji lovarno svinčnikov, se je udeležil na ta način, da je kupil Hardmuth bisliven del delnice že obstoječe rumunske lovarne svinčnikov d. d. v Sibinju. To podjetje bo zelo razširjeno in izgrajeno. V Sibinju izdelane in iz Budjevic od domače tvrdke importirane svinčnike bo prodajala posebno rumunska d. d., ki jo sedaj ustanavlja.
V Budimpešti opazujejo ruski dumping. Na borzi v Budimpešti se je razširila govorica, da je sovjetska vlada

Trzna poročila

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 3. oktobra 1930 je bilo pripeljanih 504 svinje in 1 koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 — 6 tednov stari 80 — 100 Din komad, 7 do 9 tednov stari 150 — 200 Din, 3 do 4 mesece stari 250 — 300 Din, 5 — 7 mesecev stari 400 — 500 Din, 8 — 10 mesecev stari 550 — 650 Din, 1 leto stari 900 — 1000 Din, 1 kg žive teže 11 — 13 Din, 1 kg mrtve teže 15 — 17 dinarjev; koze 137 Din komad.

Pozor!

Svoje veliko zemljišče »Banovo Brdo« pod Mihajlovcem sem popolnoma sparceliral na parcele od 300 do 1000 m² in tudi od 1000 m² navzgor, kolikor pač kdo želi. In ga prodajam po celo ugodni ceni, ki se suče med 85 in 100 Din po m² in na dolgoročno odplačevanje.
 »Banovo Brdo« je prišlo v rajon mesta Beograd, ima vodovod, električno razsvetlavo in je eno najbolj zdravih terenov. Z »Banovega Brda« je veličasten pogled na Savo in Donavo, Beograd, Zemun in vso daljšo okolico. Po oceni tujih strokovnjakov ima vse pogoje, da v najkrajšem času postane najlepši del mesta Beograda in da nudi prebivalstvu vse svoje prirodne lepote za prijetno bivanje ter dobi v najkrajšem času tudi tramvajski promet. Vsa potrebna pojasnila daje Ljubomir Stanojević, Beograd, Dositejeva ul. 5, vsak dan od 1. do 3. pop.

— IZDELUJE SOLIDNO —
KLIŠEJE
 VSEH VRST PO FOTOGRAFIJAH
 ALI RISBAH V ENI ALI VEČ BARVAH
 — KONKURENČNE CENE —
 KLIŠARNA ST. DEU LJUBLJANA
 DALMATINOVA ULICA ŠT. 13

Knjige, časopise, račune, vizitke, etikete, memorande, kuverte, tabele, lepake, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, cenike in tudi vse druge tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR
 LJUBLJANA
 GREGORČIČEVA 23
 TELEFON 2552

Lastna knjigovoznica
 Za večja naročila zahtevajte proračune!

- KNJIGOVEZNIKA -
K. T. D.
LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6
 II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE	ODJEMALNE
ŠTRACE	KNJIŽICE
JOURNALE	RISALNE
ŠOLSKE	BLOKE
ZVEZKE-MAPE	I. T. D.

Trgovci! Naročajte in šitite „TRGOVSKI LIST“!